

Ciltsdarba atskaite par piena un Latvijas
ģenētisko resursu atbilstošo kazu rezultātiem
2016 – 2017. gada periodu

01.02.2018

Sagatavoja:

Latvijas kazkopības biedrība

Kristīne Piliena

Kazkopības nozares kopsavilkums

Piena kazu pārraudzību ganāmpulkos pārraudzības darbs tiek veikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 547 „Slaucamo govju un piena šķirņu kazu pārraudzības kārtība” izdoti saskaņā ar Ciltsdarba un dzīvnieka audzēšanas likuma 12. panta pirmo daļu. **Ministru kabineta noteikumi Nr. 13** Rīgā 2016. gada 5. janvārī (prot. Nr. 1 21. §) un Biedrības izstrādāto „Ciltsdarba programmas piena kazām 2016 – 2025 gadam”. Biedrības ciltsdarbā iesaistīti ciltsdarba speciālisti Kristīne Piliena, Vizma Garkalne, Ina Sēle. Pārraudzības gadā speciālisti apsekoja 8 šķirnes saimniecības un 10 pārraudzības ganāmpulkus.

Kazu reģistra kopsavilkums 2013 – 2017. gadam

Gads	Kopā reģistrētas kazas	Kazu mātes Uz 01.01	Pārraudzībā kazu mātes Uz 01.08.	Pārraudzībā esošo kazu māšu īpatsvars %
2013	13329	4761	1310	27,5
2014	12620	4461	1220	27,3
2015	13901	5173	1245	24,1
2016	14438	5280	1157	21,9
2017	13159	4986	1273	25,5

Populārāko piena kazu šķirņu produktivitātes rādītāji 2016. pārraudzības gadā

	laktācija	n	Sl. D.	Izsl.kg	tauki kg	tauki %	Olb. kg	Olb. %	SŠS
LVK	Videjais	598	263	508	21,9	4,23	15,8	3,11	1064
	1 lakt	36	274	553	25,6	4,63	18,3	3,29	790
	2 lakt	91	270	475	19,0	3,94	14,7	3,10	1002
	3 lakt	93	257	515	22,6	4,40	16,3	3,16	1203
	4<	249	261	511	21,7	4,21	15,7	3,08	1075
ZK	Videjais	233	287	664	26,9	4,05	21,4	3,24	965
	1 lakt	9	290	636	26,5	4,12	20,2	3,16	462
	2 lakt	17	277	635	25,4	3,96	20,6	3,25	618
	3 lakt	57	285	683	27,8	4,06	22,3	3,29	689
	4<	68	290	660	26,4	4,05	20,9	3,21	1350
VBK	Videjais	43	251	604	28,3	4,68	19,0	3,16	1193
	1 lakt	-	-	-	-	-	-	-	-
	2 lakt	18	247	577	28,2	4,89	17,7	3,07	1020
	3 lakt	1	308	913	51,1	5,60	28,1	3,08	1358
	4<	20	252	615	27,6	4,45	20,0	3,25	1415
AK	Videjais	54	247	585	28,5	4,88	18,3	3,15	1127
	1 lakt	-	-	-	-	-	-	-	-
	2 lakt	13	247	582	27,8	4,78	18,1	3,12	848
	3 lakt	-	-	-	-	-	-	-	-
	4<	40	247	585	28,7	4,92	18,4	3,16	1217

XP XX	Videjais	42	254	561	26,1	4,66	17,7	3,16	933
	1 lakt	-	-	-	-	-	-	-	-
	2 lakt	4	254	596	28,4	4,78	19,8	3,33	827
	3 lakt	4	258	438	19,8	4,53	13,5	3,09	809
	4<	38	252	551	24,3	4,48	16,9	3,07	1081

Kazu eksterjera novērtēšana. Eksterjeru vērtē visām pārraudzībā esošajām kazām pirmajā vai otrajā laktācijā laikposmā no divdesmitās atnešanās dienas līdz septītā laktācijas mēneša beigām. Kazu eksterjeru vērtē vienu reizi tās dzīves laikā.

Piena kazu lineārās novērtējumu kopsavilkums par 2017 gadu

Šķirne	Kazas (n)	krūšu apkārtm.,cm	pupu gar.,cm	tesm.priekšd.	tesm.pamatne	tesm.nov.pret lec.loc	pupu forma	pupu izviet.pret zemi	pupu izviet.	tesm aizmug. forma	tesmeens aizmug.pieslēg.	pakaļkāju stāvotne
LVK	190	80,4	4,8	3,9	6,7	6,9	4,9	5,3	4,8	5,0	6,9	7,1
AK	15	85,1	5,0	4,6	6,2	6,3	4,4	5,2	4,5	4,6	6,4	7,2
ZK	128	84,3	4,6	5,1	6,8	7,1	5,3	5,4	4,9	4,8	7,2	7,7
AN	2	83,5	5,0	8,0	8,0	7,5	5,0	5,0	5,5	5,0	8,0	9,0
XX	44	79,7	4,3	3,4	6,6	6,9	5,0	5,5	4,7	5,1	6,6	6,4
XP	5	79,4	4,3	3,4	6,6	6,9	5,0	5,5	4,7	5,1	6,6	6,4
Optimālais			5	9	9	5	5	5	6	5	9	9

Kazu lecināšana, mākslīgā apsēklošana:

Pārraudzības ganāmpulkos pamatā kazas tiek lecinātas ar sertificētiem vaisliniekiem. 2017. Gadā Biedrība sertificēja 23 vaislas āžus (AK – 3 (bioprodukts); AN – 3; LVK – 3; ZK – 8, no kuriem 3 bioprodukts). Vaislas āžu bioprodukts ievests no Francijas. Uz 01.01.2018 Latvijā nav neviena sertificēts TIR un CB šķirnes vaislinieks.

2017. gadā piena kazu pārraudzības darbu veica 22 ganāmpulkos, no kurām 8 ir piešķirts piena kazu šķirnes saimniecības statuss.

Piena kazu šķirnes saimniecības

Saimniecības nosaukums	Atrašanās vieta	Audzētās kazu šķirnes
z/s Bērzi	Talsu novads	Latvijas kaza, Alpu, Būru kazas
z/s Biržnieki	Kandavas novads	Latvijas kaza
Biruta Būgainē	Engures novads	Zānes kazas
Meždruvas-1	Rīgas rajons	Zānes kazas, Vācu baltā dižciltīgā kaza
z/s Lejnieki	Siguldas novads	Latvijas kaza, Zānes kaza
z/s Līvi	Madonas novads	Alpu, Vācu baltā dižciltīgā, Latvijas kaza,
z/s Muižnieki	Valmieras novads	Zānes kaza
Gunta Ēķe	Kuldīgas novads	Latvijas kaza

Vaislas dzīvnieku pārdošanai 2017. gadā Biedrība ir izrakstījusi 170 oficiālos šķirnes izcelšanas sertifikātus:

LVK šķirnes dzīvnieki 46;

ZK šķirnes dzīvnieki 116;

AN šķirnes dzīvnieki 8.

Ciltsgrāmatā 2017. Gadā uzņemti 100 dzīvnieki:

LVK 55 kazas;

AN 2 kazas,

ZK 43 kazas.

Sagatavoti un nosūtīti uz Franciju 30 dzīvnieku akotu paraugi α S1 gēna noteikšanai.

05.12 – 06.12 Biedrība sadarbībā ar LLKC rīkoja pārraudzības kursus piena un gaļas pārraudzības ganāmpulku īpašniekiem.

02.09.2017 Biedrība organizēja praktiskās apmācības piena kazu pārraudzības ganāmpulku īpašniekiem.

Latvijas kazas šķirnes (ģenētisko resursu programmā) iekļauto kazu ģenētiskais novērtējums

Prasības Latvijas vietējās kazas šķirnes atbilstības izvērtēšanas saglabāšanai un attīstībai:

- ✓ Dzīvnieku izcelšanās ir zināma vismaz māte un tēvs, pamatojoties uz iesniegtiem ciltsdokumentiem un informācijas no LDC;
- ✓ Dzīvnieku izcelsmē ir vismaz 75 % Latvijas vietējo kazu šķirnes, pārējā asinība pieļaujama AK, TOG, TIR, ZK šķirnes;
- ✓ Izcelšanās – mātes un tēva šķirne – Latvijas vietējā kaza, otrā paaudzē pieļaujamas radniecīgo šķirņu – AK, TOG, TIR, ZK kazu asinis 25 %.

Programmā iekļauto kazu šķirnes asinības struktūra 2016. gada pārraudzības gads

LVK asinība%	Dzīvnieku skaits	%
50≤74,99	189	49,5
75≤ 85,93	94	25
87,5≤92,19	50	13,3
93,75≤99,99	18	5,6
100	25	6,6

Prasības kazu mātēm:

Piena produktivitāte vienā no standarta laktācijā (240 – 305 dienas) vismaz 400 kg piena, tauku saturs 3,80 %, olbaltumvielas 2,90 %.

Pieļaujams tauku un olbaltuma satura prasību samazinājums: tauku saturs nav zemāks par 3,50 % , olbaltuma saturs nav zemāks par 2,70 %, ja izslaukums vērtējamā laktācijā ir par 10% lielāks nekā noteikts prasībās.

Programmā iekļauto saimniecības produktivitātes rādītāji 2016. gadā

Ganāmpulka Nr.	n	Izsl. kg	Piena tauki%	Olbv. %	SŠS
50≤74,99	152	486	4,15	3,06	1001
75≤ 85,93	94	491	3,89	3,10	913
87,5≤92,19	50	504	4,40	3,10	1117
93,75≤99,99	18	534	3,80	3,15	986
100	25	467	3,74	2,90	844

Uz 01.01.2018 sertificēti 3 vaislas āži, sertificēšanai atlasīti 2 vaislas āži atbilstoši ģenētiskās resursu kazu nolikumam.